

nieuwtjes

zeezoogdieren

Spanje stopt walvisvangst

De internationale milieuactiegroep Greenpeace heeft met voldoening vernomen dat Spanje het vangen van walvissen binnen het jaar gaat stoppen. De Spaanse parlementscommissie heeft begin januari 1982 een motie aangenomen voor het bannen van de Spaanse walvisvaart en voor een wereldwijd moratorium met betrekking tot alle commerciële walvisvangst. Greenpeace beschouwt deze stellingname als een resultaat van onder meer de acties voor de Spaanse kust laatste vier jaar. Deze acties werden in nauwe samenwerking met de Spaanse milieugroepen gevoerd. Ze hebben soms geleid tot conflicten met de Spaanse overheid, die op bepaalde momenten zelfs Greenpeace-mensen arresteerde. 'Maar wij wisten steeds dat wij de sympathie van het publiek in en buiten Spanje genoten', zo zei Greenpeace-woordvoerder Remi Parmentier.

Seychellen walvisproject

In 1979 besloot de Internationale Walvisvaart Commissie een walvisreservaat in de Indische Oceaan te stichten op initiatief van de Seychellen. In dit reservaat is voorlopig voor 10 jaar de commerciële vangst van alle grote walvissen verboden. Een voorwaarde die toen aan het stichten van een reservaat werd verbonden, was het verrichten van wetenschappelijk onderzoek.

De belangrijkste doelstelling van dit onderzoek is een beter inzicht te verkrijgen in het biologische leven van de walvissen, zonder dat deze verstoord wordt door de jacht. Daarnaast zal er onderzoek plaats moeten vinden naar de sterk overbejaagde populaties: hoe deze zich herstellen en met welke snelheid.

De Seychellen hebben nu in samenwerking met de Nederlandse regering, het Wereld Natuur-Fonds en de IUCN deze vergadering van wal-

visbiologen in Zeist belegd om onderzoeksprojecten in het reservaat op te zetten.

De vergadering is in feite uniek omdat hier verenigd zijn walvisdeskundigen die betrokken zijn bij het IWC-onderzoek dat voornamelijk gericht is op het berekenen van de biologische toelaatbare vangsten en deskundigen de IWC om walvisonderzoek doen, vooral naar het gedrag van walvissen.

Deze twee groepen van deskundigen hebben elk een heel andere kijk op de walvisjacht en het walvisonderzoek. De niet-IWC wetenschappers vinden bijvoorbeeld dat walvisonderzoek ook zonder walvisjacht kan gebeuren. Er is uitgebreid gediscussieerd over de opzet en methode van het onderzoek in het Indische Oceaan reservaat, hetgeen, ten slotte geresulteerd heeft in een aantal projecten.

Stopzetting commerciële walvisvangst gevraagd

Aan de vooravond (15 juli 1982) van de 34ste jaarvergadering van de Internationale Walvisvaart Commissie heeft Sir Peter Scott, voorzitter van het internationale Wereld Natuur Fonds, zich uitgesproken voor het totale stopzetten van de commerciële walvisvaart.

Redenen hiervoor zijn het feit dat de aantallen van bepaalde walvissoorten in de afgelopen paar jaren drastisch zijn teruggelopen.

Bovendien bestaat er nog steeds geen betrouwbare wetenschappelijke methode om verantwoorde vangst aantallen te kunnen bepalen, terwijl de berekeningen van de toename van het aantal walvissen twijfelachtig zijn.

Het Wereld Natuur Fonds en de wetenschappelijke zuster-organisatie IUCN (de Internationale Unie voor het Behoud van de Natuur en de Natuurlijke Hulpbronnen) bevestigen daarom ook dit jaar hun standpunt dat de leden van de Internationale Walvisvaart Commissie overeenkomen dat de totale commerciële walvisvaart wordt stopgezet.

Adempauze voor walvissen

Met vreugde ontvingen wij het besluit van de Internationale Walvisvaart Commissie — gelukkig ook met Nederlandse steun — om de walvisvangst na 1985 te doen stoppen. Toen voor het eerst in 1972 op het invoeren van een moratorium (tijdelijke stop) werd aangedrongen heeft het precies tien jaar geduurd alvorens de Commissie een dergelijk besluit erdoor kreeg. Een niet aflatende en steeds groter wordende inzet van walvisbeschermers heeft de druk op de Commissie zo hoog weten op te voeren dat deze wel tot het gewenste

resultaat moest komen. In de komende drie jaar krijgen de zeven resterende walvisvarende landen de tijd om zich aan te passen aan de komende stopzetting.

Toch is de prijs die voor de stopzetting moet worden betaald nog erg hoog, want alleen al het komende seizoen kost dat ruim 12.500 walvissen het leven. Hopelijk zal dit tot genoegdoening zijn van Japan en andere walvisjagende landen. Zij zien nu wel in dat hun problemen binnen de Commissie opgelost moeten worden en dat uittreding de slechts denkbare houding is. Er wordt momenteel weer sterke druk op Japan, Rusland, Noorwegen en IJsland uitgeoefend om geen bezwaar aan te tekenen tegen de aangenomen maatregel. Ook in die landen zelf is de discussie hieromtrent volop gaande.

Tot het einde van de beroepstermijn van 90 dagen na de vergadering van eind juli 1982 zal de spanning blijven bestaan. Dan zal duidelijk worden wat de strijd heeft opgeleverd. Theoretisch bestaat de mogelijkheid dat er na 1990 weer een quorum voor het vangen van walvissen wordt afgegeven, maar zoals het er nu voorstaat lijkt het twijfelachtig of dat zal gebeuren, want 5 jaar is voor de walvissen nauwelijks voldoende om tot rust te komen, laat staan zich te vermeerderen.

Natuur en Milieu 82/9/2.

Zeezoogdieren aan de Belgische kust, 1981

In 'De Wielewaal' 48 (juli 1982): 263-266 verscheen een artikel van J. van Gompel over zeezoogdieren aan de Belgische kust in 1981. Dit jaar was een goed jaar voor wat betreft het aantal waarnemingen van zeezoogdieren aan de Belgische kust. Elf waarnemingen van Zeehonden (*Phoca vitulina*) (cfr 71 in totaal vanaf 1960), waarvan twee maal twee exemplaren en één gemerkt exemplaar, afkomstig van de Wash in Engeland. Bij de Cetaceae (walvisachtigen): 1 vondst en een waarneming van een Bruinvis (*Phocoena phocoena*), de 16e waarneming vanaf 1960. Verder ook een waarneming van een Beloega (*Delphinapterus leucas*). Dit is de eerste recente waarneming voor België en een eerste vondst voor België en de tweede voor de Noordzee van een Gestreepte Dolfijn (*Stenella caeruleoalba*). De Gestreepte Dolfijn spoelde op 25 oktober 1981 op het strand tussen Blankenberge en Wenduine aan. Naast één oude waarneming in de Kanaalzone was er slechts één vondst in Nederland in 1967.

J. van Gompel: Zeezoogdieren aan de Belgische kust in 1981, met een beschrijving van de eerste vondst in België van een Gestreepte Dolfijn (Ste-

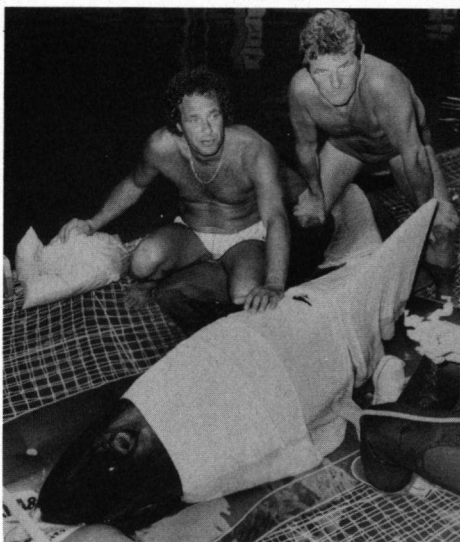
nella caeruleoalba). De Wielewaal 48 (juli 1982): 263-266. Adres van de auteur: Dr. J. van Gompel, J. de Troozlaan 53, 8370 Blankenberge, België.

Witsnuitdolfijn veroorzaakt deining aan de kust

Op 26 juli 1982 werd bij Callantsoog een Dolfijn waargenomen door de badgasten. De reddingsbrigade verzocht zwemmers en surfers uit zee te komen. Daarna kwamen er ook alarmerende berichten van badgasten, politiemensen en strandwachten uit Scheveningen en Wassenaarse Slag. Vanaf duintoppen trachtten nieuwsgierigen met kijkers een glimp van het 'verdwaalde' dier op te vangen. Het verhaal deed al spoedig de ronde dat het een Orka zou zijn en dat het dier wel eens gevaarlijk zou kunnen zijn.

In talloze regionale en landelijke dagbladen waren de 'indianenverhalen' in deze 'kommertijd' niet van de lucht.

Uiteindelijk werd de zogenaamde 'Orka' op 29 juli 1982 aan het strand van Zandvoort gevangen door de Zandvoortse Reddingsbrigade en Rob Slootemaker van het Dolfinarium te Zandvoort. Het dier bleek toch een Witsnuitdolfijn te zijn en werd ondergebracht in het Dolfinarium te Zandvoort.

De Witsnuitdolfijn gewikkeld in natte doeken, nadat hij uiteindelijk op 29 juli 1982 aan de kust bij Zandvoort bemachtigd werd door de Zandvoortse Reddingsbrigade en Rob Slootemaker, directeur van het Dolfinarium, Zandvoort.

De oud-voorzitter van het Parlement, de liberaal mr C. Berkhouwer temidden van stapels reacties over de Zeehondenmoord in Canada.

Zeehonden

De Europarlementariërs werden bestookt met brieven over de jacht op Zeehonden — een onderwerp dat de gemoederen erg in beroering bracht. — Een actie voor deze bedreigde dieren leverde zelfs drie miljoen handtekeningen op.

Ook de oud-voorzitter van het Parlement, de liberaal mr C. Berkhouwer, ondervond dat de Zeehonden-babies zich mogen verheugen in een grote belangstelling. Het Europees Parlement aanvaardde in maart een resolutie om de jacht op Zeehonden aan banden te leggen.

Canada blijft jagen op pasgeboren Zeehonden

Een krantenbericht van 24 september 1982 meldde een bericht uit Ottawa dat de Canadese regering niet zal zwichten voor de druk van internationale natuurbeschermingsorganisaties en talrijke Europese politici om de jaarlijkse jacht op pasgeboren Zeehonden te staken.

Hoge functionarissen van het Canadese ministerie van Visserij, die dit regeringsbesluit meedeelden, zeiden dat onafhankelijke wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat tijdens het jachtseizoen de Zeehond-concentraties niet in hun bestaan zouden worden bedreigd.

Tevens zouden een aantal dierenartsen aan de hand van 'bestudering van het diergedrag ter plekke' verklaard hebben, dat de jagers geen 'buitengewone wreedheid aan de dag leggen' bij het doden van de pasgeboren jonge Zeehondjes.

Canada zal moeten rekenen op nog hardere acties van de zijde van het Europese continent.

Opvangcentra voor Zeehonden

In 'Noorderbreedte' 6(3): 69-72 verscheen een artikel van Henk Nijland 'Opvangcentra voor Zeehonden'. In de 'Conclusie' schrijft de auteur:

'In de jaren vijftig werd de zeehondenpopulatie in het Nederlandse Wadden- en Deltagebied bedreigd door overbejaging. Na het sluiten van de jacht in 1962 nam het aantal Zeehonden maar gering toe, omdat ten gevolge van watervervuiling met onder andere PCB's het aantal geboorten afnam, Reijnders telde eind juli het aantal jongen en kwam in de jaren 1974-1978 op respectievelijk 60, 82, 72, 55 en 77 stuks. In de zeehondencreche Pieterburen werden in die jaren respectievelijk 8, 9, 9, 4 en 13 stuks (zie tabel) gerevalideerd en teruggezet, wat gemiddeld per jaar 12,4% van het dan aanwezige aantal jongen bedraagt.

Daarbij komen dan nog de oudere dieren, die na een ziekte zijn gerevalideerd en in het wild zeker waren doodgegaan. Aangezien het terugmeldingspercentage van teruggezette gewone Zeehonden gemiddeld niet hoger ligt dan bij op het wad gemerkte Zeehonden en ze tevens geen extra zwervgedrag vertonen, leveren de zeehondenopvangcentra met hun werk een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van de zeehondenpopulatie in het Nederlandse waddengebied'.

Jonge Zeehond op zuidpunt van Texel

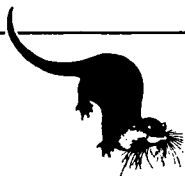
Op 1 augustus 1982 werd een nauwelijks twee weken oud Zeehondje aan de zuidpunt van Texel aangetroffen door Nettie de Vries uit Utrecht. Het dier is onder de hoede van het Natuurrecreatiecentrum gebracht.

Zeehond gevangen bij Oosterhout

Op 27 juli 1982 werd in het Brabantse Markkanaal bij Oosterhout een Zeehond gevangen door de brandweer van Oosterhout. Het dier werd op 26 juli 's avonds voor het eerst in de Brabantse binnenwateren gezien, toen het door de half geopende sluisdeuren bij Dintelsas zwom. Het personeel van de Rotterdamse Diergaarde Blijdorp heeft zich over het dier ontfermd.

Zeehonden in de Waddenzee

Deskundigen van de 'European Seal Group', die in november 1981 in Esbjerg, Denemarken, bijeenkwamen menen dat de zeehondenbevolking in de Waddenzee langzaam schijnt te groeien. De verontreiniging van de zee blijft echter van grote invloed en met name op de voortplanting van de Zeehonden in het westelijk deel van de Waddenzee. Reservaten zijn aangelegd om tijdens de voortplantingsperiode deze risico's terug te brengen.

De vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming

Wij willen ons graag aan de lezers van 'Huid en Haar' voorstellen.

De Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming werd in 1952 opgericht met het doel de bestudering en de bescherming van zoogdieren in het algemeen en in de Benelux in het bijzonder.

Het is een vereniging voor amateurs en vakbiologen, een ontmoetingsplaats waar we ervaringen en gegevens kunnen uitwisselen.

Activiteiten van de vereniging omvatten onder andere:

Het organiseren van lezingen en themadagen

Het uitgeven van een wetenschappelijk tijdschrift; 'Lutra'

Het organiseren van inventarisatiedagen, vooral gericht op de kleine zoogdieren

Meewerken aan de landelijke zoogdierinventarisatie

Voorts is er een Commissie voor Zeezoogdieren en een Commissie voor Onderzoek en Bescherming van Vleermuizen.

Faunistiek (de studie van de verspreiding van zoogdieren) is een belangrijke bezigheid van veel leden. Op de inventarisatiedagen kunnen degenen, die daar nog geen ervaring mee hebben opgedaan, kennismaken met deze boeiende, en voor de natuurbescherming nuttige, bezigheid.

Dit seizoen staan op het programma:

17-21 oktober 1982: *Inventarisatiedagen in het dal van de Swalm.*

30 oktober 1982: *'De Serval in de Ngorongoro', lezing met film.*

'De voedselbiologie van de Jaguar in Suriname', lezing. Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2a., Leiden. Aanvang 10.00 uur.

18 december 1982: *'Inventarisatie-methoden'. Lezingen en discussie.*

5 februari 1983: *Jaarvergadering van de vereniging in de buitendierentuin, Planckendaal, Antwerpen.*

april 1983: *'De Otter in Nederland', lezingen, dia's, films. Nadere mededelingen volgen.*

Onze activiteiten zullen zoveel mogelijk in 'Huid en Haar' worden aangekondigd. Zoals u misschien heeft begrepen is onze vereniging niet gelieerd met 'Huid en Haar'. Wij willen graag samenwerken voor een effectieve bescherming van de zoogdieren in Nederland.

■ Nadere informatie bij: dr. C. Smeenk, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, postbus 9513, 2300 RA Leiden.